

Дзвоник

№100

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, липень, 2015 рік

Ти вів у казку, чарував
віршами,
На крилах мрії малюків
гойдав,
І ось для тебе, «Дзвоник»
коханий,
Вже сотий номер випуску
настав!

Вже сотню чисел дітки
прочитали,
Ще соті чисел з'являться
для них!
З любов'ю й далі буде
дарувати
Ім «Дзвоник» і розваги,
й щедрий сміх!

Святкуйте ж з нами,
наші юні друзі,
Це свято слова, мови,
доброти!
Вам буде й далі «Дзвоник»
помагати
В житті із українським
словом йти!

Dzvonuk (Clopotel)

№ 100, 2015 р.

Журнал для українських дітей
Румунії.

Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukem* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Михайло Трайста, Марія
Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15,
с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION
S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

На обкладинці вірш Людмили Дорош

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Дмитро ПАВЛИЧКО

РІДНА МОВА

Спитай себе, дитино, хто ти є,
І в серці обізветься рідна мова;
І в голосі ясним ім'я твоє
Просяє, наче зірка світанкова.
З родинного гнізда, немов пташа,
Ти полетиш, де світу далечизна,
Та в рідній мові буде вся душа
І вся твоя дорога, вся Вітчизна.
У просторах, яким немає меж,
Не згубишся, як на вітрах полова.
Моря перелетиш і не впадеш,
Допоки буде в серці рідна мова.

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

НАЙДЗВІНКІШЕ СЛОВО

Наче з поля чи з лугівки,
У розповні літа
Чую голос перепілки
З чебреців чи жита.
То говорить поле хлібне,
Луг, трава щовкова...
Найдзвінкіше слово рідне,
Найрідніша мова

Володимир КЛЕНЦ

НАША МОВА СОЛОВ'ІНА

Солов'ї розливаються ніжно
У зеленім веснянім гаю,
Син до матері каже: – Ця пісня
Дуже схожа на мову твою.

Посміхається мати до сина:
– Пам'ятай, моє миле дитя,
Рідна мова завжди солов'їна,
Зігриває людей все життя.

Наша мова живе й буде жити,
Бо вона, ніби подих весни –
Пам'ятай ти завжди про це, сину,
Рідне слово теплом огорни.

Дзвоник №74
Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 5 рік видання, травень, 2013 рік

Дзвоник №48
Шановні читачі!
Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, березень, 2011 рік

Дзвоник №12
Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 1 рік видання, березень, 2008 рік

«Дзвоник» – журнал для українських дітей Румунії. Він довів, що цікавий для дітей різного віку, тому що на його сторінках з'являються для них гарні, захоплюючі оповідання, казки, загадки, світлини з дітьми їхнього віку: із дитсадків, шкіл та артистичних груп нашої держави.

Наш місячний журнал Союзу Українців Румунії уперше появився 8 років тому. За цей період, дорогі діти, ви могли ознайомитися з багатьма творами, специфічними для вашого віку, з сторінками улюблених українських письменників з Румунії як Микола Корсюк, Людмила Дорош, Марія Чубіка, Ірина Мойсей, Михайло Михайлюк, Михайло Трайета та багато інших, які радували вас захоплюючими сторінками. А ще ви ознайомилися з творами іноземних письменників в перекладі на українську мову, які уважно добирала редакція.

Захопили, напевно, вас і сторінки на тему «І граємося, і вчимося», «Загадки», «Розмалуй сторінку» чи «Зроби власними руками». Остання сторінка «Дзвоника» під заголовком «Пишаємося нашими дітьми» порадувала всіх вас, наші друзі, поміщуючи фотографії багатьох дітей: переможцями різних конкурсів, малюків, школярів чи учасників художніх та артистичних гуртків зі всіх кутків нашої країни. І не тільки.

Ось, навзагал, коротко, моє враження про вас, діти, журнал Союзу українців Румунії «Дзвоник», який у липні відзначає 100 випуск. Читайте його! Вслухайтесь у поетичний спів слова, чарівну нашу мову, мудрість народну і в свою чергу навчайтесь їх! І йдіть з ним в подальше життя. Бажаю такого ж успіху колективу редакції! На многая літ!

Голова СУРу
Степан Бучута

Микола КОРСЮК

Невидимий соловейко

Наслухавшись задушевних чародійних співів солов'їних, переливів, захоплюючого розливчастою співу в підлітка-дітвака раптом зринула зовсім майже неусвідомлена думка, яка почала його мучити, і він вирішив якось побачити того пташка, що день і ніч виливав свій божественний спів і напував його душу бентежним неспокоєм. Отож одного літнього підвечірка він пішов, умиротворений і сповнений сподівань, на берег Тиси, де росли розлогі верби, високі тополі, квітла білим калина, розлягались поодинокі дуби. А навзагал берег був порослий густим чагарником. Сів на моріжку і очікував почути чарівний солоспів солов'їний, до якого прислухався щовечора, сидячи на ганку, щиро затамувавши душу лунким перебором незрівнянних милозвуків. То було наче багатобарвисте плетиво сонячних променів, їхня тонкострунна гра, золотий рясний дощ ніжнотонних крапель. Він довго милувався отою буйною зливою, забувши про себе і про все. Та згодом очунявся, подумки прошепотів:

*«Падку ти, мій падку,
Золотий мій пташку.
Вийди на розгадку,
А не вийдеш, пташку,
Душу свою страчу».*

Довго очікував, але одгуку не почув, хіба розлогі переливи, які захвилювали преніжно благородним теплом усе його

єство, заповнюючи глибоку криницю його душі і сколихуючи скань тонкограйливих, мерехтливих, немов дзвінкий переспалах небесних просторів, переморгування крихітних зірок, що манили його своєю тремтячою таємницею. Нарешті щось ніби озвалось до нього, краще сказати, одлунилось із далеких глибочінь, хоч довкіль безугавно лунав приголомшуючий величний трель. І в душі почув:

– Не зови і не розвередуй молоду душу.

– А хіба можу встояти, зацитькати. Вона до краю розхристана, проколота твоїм всевразливим співом.

– Зціли її, бо можеш. Я впевнений. Саме тому шлю людям мій спів. Та ще моїй подрузі, що висиджує моїх писклят. Будь достойний своєї молодості.

– Вволи мою цікавість і явися мені.

– Цього не станеться.

– А чому?

– Бо я пташка непоказна і дуже скромна. А скромність – моя висота. А висота – це мій спів.

– А як тебе побачити? Помилуватися твоєю красою.

– Я пташка непоказна.

– Себто як, коли твій спів божественний?

– Просто так. Вслухайся у мій спів і тоді мене й побачиш.

І берег знову залився багатством солов'їного трелю.

Марія ДЯЧЕНКО

Абетка доброти

Ч (чорнобривці, чапля, черепаха)

На четвірочку «Че» схожа,
Починати слово може:
Чорнобривці – чорні брівки,
Кучеряві в них голівки.
Бачить чаплю черепаха –
І ховається під дахом.
На собі будинок носить,
Щоб втікати не довелося.

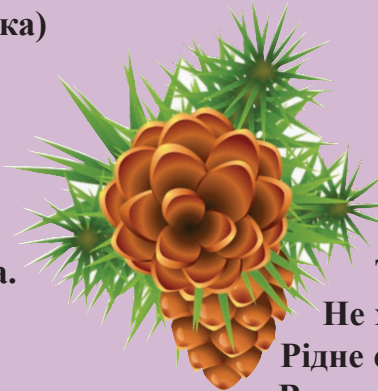

Ю (юний, юшка, Юрчик)

Букви «І» та «О» дружили,
Й нову літеру створили –
Ї звали буква «Ю»,
Вам віночок слів зів'ю:
Юрчик, Люда, Попелюшка,
Юля, люлька, юний, юшка.
В слові ніжному «люблю»
Є аж двічі буква «Ю»!

Ш (шовковиця, шишка)

Буква «Ша» три ніжки має,
«Ша» слова розпочинає:
Шишка, шапка, шуба, шина,
Шоколад, шишкар, шипшина.
Із шовковим ароматом
Є вареники малятам!
Без шовковиці навряд
Буде жити шовкопряд.

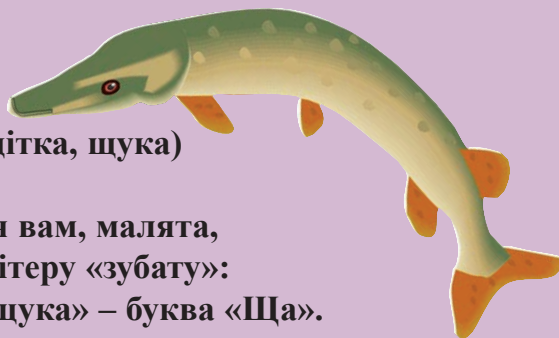

Я (сім'я, яблука)

Особлива буква «Я»:
Кожен з нас – це просто «я»,
Тільки треба чемним бути,
Не хвалитись, інших чути.
Рідне слово всім – «сім'я»,
В ньому – сім разів по «Я»!
Кошик яблук, сік морквяний –
Будьмо гарні та рум'яні!

Щ
(щастя, щітка, щука)

Розкажу я вам, малята,
Ще про літеру «зубату»:
В слові «щука» – буква «Ща».
Щітка одяг вичища.
Ще є щітка для зубів,
Інша є для чобітків.
Своє місце буква знає,
Слово «щастя» починає.

Ь

Я прохаю вас, малята,
І цю букву пам'ятати:
М'який знак «ь» завжди маленький,
Хоч мовчить, та веселенький.
Він пом'якшує вимову
І ніжнішим робить слово.
Щоби м'якшим став і ти,
Вчи абетку доброти!!!

Марія ЧУБІКА

Джесіка

Настало довгождана літечка. Сонце нагріває й нагріває землю. Вітер-пустун та білі кучеряві хмарки помандрували в інші краї. Небо над нашими головами чисте-пречисте і таке блакитне, що аж очі вбирає.

Я вийшла на берег річки, бо тут завжди панує прохолода, сіла на великий нагрітий камінь й задивилася на дівчурку, яка плавала й ниряла в теплій воді. Далеко лунали їхні веселі крики. Вони плавали посередині річки, бо там вода глибша. Ніхто вже не міг розрізнити, які з них наші, а які з другого берега річки, тобто з України.

Вже минуло добрих кільканадцять років, як на нашому та тому другому боці не існує кордонної огорожі, немає прикордонників. Існує лише річка, яка то тихо, то бушуюче пливе в далечінь, існує галаслива й весела дівчурка та молодь.

Одна за другою пропливали різні думки у моїй голові, тому я не почула, як до мене хтось тихо наблизився й присів. Нарешті, відчувши чийось присутність, я глипнула в той бік і побачила біля себе сусідського хлопця та незнайому дівчурку років одинадцяти-дванадцяти. Його я добре знала, бо ми жили по сусідству. Разом зі своїм братом він часто біг моїм садом, щоб покупатися в річці. Дівчурка була, мабуть, не із нашого села.

Обидвоє усміхнулися й привіталися. Я запитала Василька, звідки дівчурка, бо я її не знала.

– Вона дочка мого старшого брата, який вже багато років працює в Італії. Вона учениця II-го класу, але української не знає, бо її мама румунка, а брат мій дуже багато працює. Вдосвіта йде на роботу й приходиться пізно увечері. Моя мама каже, що ніч його відведе, і ніч його приведе. А я, пані, дуже хочу, щоб вона знала й нашу українську мову, – закінчив Василько з благанням у голосі.

Я всміхнулася до дівчурки, бо вона так боязко глипала то на хлопця, то на мене, мабуть, боялася, що я відмовлю їй.

– Дуже радо допоможу і їй, і тобі, – відповіла я румунською, бо дівчурка знала добре материнську мову. Хлопець дякував мені, а дівчурка аж підстрибнула з радості. А я ще пояснила, які зошити треба купити.

– Завтра раненько поїдемо до міста й купимо все необхідне, – весело сказав хлопець.

Він узяв дівчурку за руку, попрощався зі мною

і бігом подався з нею до батьків, щоб дати їм добру звістку.

Наступного дня я почала свою викладацьку роботу. Джесіка, так звали дівчурку, виявилася старанною, охайною щодо написання букв, бо в неї було велике бажання знати рідну мову батька та вуйка. Щодня вона радо бігла до мене і ми займалися по дві години. Вона швидко запам'ятовувала літери і правильно їх писала.

– А коли будемо писати речення? – запитала вона одного дня.

– Та ми написали поки-що чотири букви й перше слово мама, а ти вже хочеш писати речення? – перепитала я.

– Хочу, ой як хочу, – сміючись, відповіла Джесіка.

Коли вона вивчила кілька букв, то радо написала перше речення «Мама сама», а за ним пішли інші й інші букви й речення. Через якийсь період дівчурка правильно читала, писала й знала багато українських слів, зміст яких розуміла. Знала, що означає те чи інше слово й перекладала його з української на румунську й навпаки.

Я дивувалася, як вона швидко запам'ятовувала все, як правильно, безпомилково писала речення.

Одного дня я запитала її:

– Ти, мабуть, найкраща учениця у своєму класі?

– Та ні, пані, бо хоча й знаю краще за всіх, першу премію отримує хлопець-італієць. Видно, пані вчителька любить його більше, ніж мене, – сумно відповіла вона.

Теплі літні дні скоро промайнули. Ми закінчили буквар, ще вивчили кілька віршів та пісень. Джесіка з батьками вирушала додому. Я подарувала дівчурці кілька наших дитячих журналів «Дзвоник», щоб вона не забула читати й писати, і щоб могла вивчити ще кілька віршків та прочитати декілька оповідань.

Коли вона рушала з батьками у зворотню дорогу до далекої чужої країни, я стояла у воротах і ще довго дивилася за машиною, яка так швидко віддалялася. Дівчурка довго махала мені рукою на прощання.

– Рости щасливою, любя Джесіко! – гукнула я, але мій голос потонував у гулі машини.

Ірина МОЙСЕЙ

Бджілка Жужа

Там, де поле починає,
Недалеко за садочком,
Наче у строю солдати,
Вулики стоять рядочком.
Мед усі, напевно, люблять,
Й що то вулик – теж всі знають,
Це ж така мала хатинка,
В якій бджоли проживають.
І що бджоли трудівниці –
Теж давно-давно відомо
Всім без винятку, напевно,
І великому, й малому.
Вже від рана і до ночі
По полях, садах літають,
Запашний нектар із квітів
Вони цілий день збирають.

Іще ніч не відступила,
Лиш край неба зажеврило,
А у вулику вже рейвах –
Зашуміло, загуділо.
Коли перший промінь сонця
Зазирнув у вулик в шпарку,
Бджілки вилетіли швидко
Й до роботи взялись шпарко.

Серед тисячі сестричок –
Наймолодша бджілка Жужа.
Це її щоперший виліт, –
Тож і хвилювалась дуже:
Чи зуміє все зробити,
А чи все у неї вийде,
Чи нектару назбирає
Досить, поки вечір прийде?
Тут одна із бджіл гукає:
«Ой спішіть сюди, сестриці,
Зацвіли в саду черешні!»
І взялися трудівниці
До роботи, так старались,
Аж в саду все заспівало,

Жужа з усіма нарівні,
Від сестер не відставала.
Кілька днів отак трудилися
Над черешнями завзято,
Доки ніжний цвіт із гілок
Став додолу облітати.
Жужу все це здивувало,
Та не встигла розпитати,
Бо неподалік в садочку
Стали вишні розцвітати.
І не гаячи ні хвилики,
Уся армія бджолина
Коло вишень працювала.
Аж ізнов настала днина,
Коли цвіт вишневий також
Облетів, і бджілку Жужу
Це не просто здивувало,
Але й схвилювало дуже.
Потім ще цвіли в садочку
Груші, яблуні і сливи,
Але Жужа все ставала
Більш сумна і нещаслива.
І нектар вже не збирає
Так завзято і охоче,
Все в задумі й розмовляти
Із сестричками не хоче.

Так мала журилась Жужа,
Поки наступила днина,
Коли надійшла у вулик
Дуже радісна новина,
Що у полі за садочком
Льон блакитний розцвітає, –
І з сестричками своїми
Жужа в поле вилітає.
Як поглянула довкола:
Поле синім-синім стало,
І така краса, що гейби
На все поле небо впало.
На якийсь момент завмерла,

Потім Жужа стрепенулась,
Знову гірко зажурилась
І до вулика вернулась,
Тихо сіла край щілини
І поринула в задуму,
Старша бджілка її вздріла:
«В чім причина твого суму?
Чому журишся, сестричко?» –
Запитала Жужу тихо.
І у відповідь почула:
«Мабуть, всі ми коїм лихо...
Кожен раз, коли із цвіту
З сестрами нектар збираєм,
Цвіт весь дуже скоро в'яне
І невдовзі пропадає.
Може, ми у цьому винні,
Топчемо його безжально?»
Старша бджілка усміхнулась:
«Люба Жужо, це ж нормально,
Всі квітки із часом в'януть,
Але ми вини не маєм,
Бо, сідаючи на квіти,
Не лише нектар збираєм,
Ми запилюєм рослини, –
В цьому користь наша друга.
Коли сад і поле родить,
Тут і наша є заслуга.
І як восени збирають
Люди урожай на славу,
Значить бджоли потрудилися
І зробили свою справу».
Жужу наче підмінили, –
Ожила, повеселіла
І, сестричці уклонившись,
Працювати полетіла
У широке поле льону,
Що за садом починало,
Таке синє і безмежне,
Гейби небо там упало.

Михайло МИХАЙЛЮК

ВЕДМІДЬ БАУКАЄ ГОРАМИ, ДЕ МУСИТЬ ПЕРЕЗИМУВАТИ

«Пропало, все пропало...
Хто звірям оповість,
Яка пригода сталась,
Що втратив я свій хвіст?

Подумают, що брешу,
Що все було не так,
Що втратив хвіст, як в казці
Отой ведмідь-рибак.

Чи може, все минеться?
Хутро ж ціле й густе,
А хвіст у сні зимою,
Надіюсь, відросте!»

Чому, як пень, Бурмиле,
Ти став і ловиш гав?
Знайди собі притулок,
Інакше ти пропав!

Почав Ведмідь шукати,
Снігами ледве брів.
І ось, собі на радість,
Хатинку він уздрів.

Та чи вільна хатинка?
Не видно, бо не день.
Не смів постукать в двері,
Сів зморений на пень.

Знов заметіль лютує,
Стає темніша ніч.
Сидить на пні Бурмило.
Сон липне вже до віч.

Враз наче щось шепоче
І проганяє сон:
«Заходь, нема нікого
В хатинці без вікон!»

Зайшов Бурмило прудко,
Заперти двері встиг
І повалився додолу,
В глибокім сні затих.

Прокинувся уранці:
«А гарне це житло!
Отут перезимую –
Затишно і тепло...

Одне не розумію
(Чоло в задумі тер):
Я до весни мав спати,
Чому проснувся тепер?

У чому річ – не знаю,
Що означало б це?
Згадав! Ведмідь зимою,
Як спить, то лапу ссе!

Не встиг я серед ночі
Запхати лапу в рот.
Заснув, немов убитий,
Від втоми і турбот...

Ух, знову сон ведмежий
Валить мене із ніг...
А я хотів би знати,
Хто це мені поміг?

Хто був господар хатки,
На ліжку цім хто спав?
Чому з добра нічого
З собою не забрав?

Чи хоче повернутись –
То я куди піду?
Чи, може, бідолашний,
Потрапив у біду?

Як вернеться весною,
То розповім, щоб знав,
Чому в чужій хатинці
Я зиму зимував».

Ведмідь ходив по хатці,
Скрипів під ним поміст.
Уже збиравсь лягати,
Аж тут згадав про хвіст!

Помацав – лиш обрубок
З хутра, на сміх, стирчить.
«Ой скільки мук за друзів
Я мушу пережити!»

Бо хвіст я, хоч був куций,
Любив, як всякий звір.
Та саме через нього
Втікач я серед гір».

Лягай, Бурмиле, спати,
Ще буде все гаразд.
Ти друзів спас від смерті,
Щасливий будь і рад.

Зітхнув Ведмідь, улігся,
Солодко засопів,
Запхав у пашу лапу
Й відразу захропів.

І так минали довгі
Зимові ночі й дні,
А нашому Бурмилу
Хвіст бачився у сні...

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Марічка

*«З-поміж всіх ляльок гарненьких
лиш одна для мене мила:
її з клаптиків стареньких
я з бабусею пошила».*

З-поміж всіх маленька Марічка була незадово-
лена своїми домашніми обов'язками.

Тато і мама щодня запевняли дівчинку, що
доглядати за її дворічним братчиком, а окрім
того ще й за квочкою з малими курчатами, – то
дуже серйозна справа.

Та пусто, Марічці здавалось, що її вважають
ще малою і тому не доручують серйозних
справ.

– Хіба то праця? – нарікала, зітхаючи, Маріч-
ка, – Малий Іванко майже весь час спить. Що
там за ним наглядати?.. А коли пробудиться, то
тільки для того, щоб напиться молока
або чаю, який щоранку приготов-
ляла для нього мати, і знову
лягає спати. Навіть тоді,
коли не хочеться йому
спати, береться за візо-
чок з дерев'яними кінь-
ми, яких вирізьбив
йому дідусь Антон, і
возить всяку всячину.
Що там за ним наглядати?.. Хіба що погратися з
ним коли-не-коли.

А квочка? Та водить
собі курчат попід тином,
щоб могли щипати зелену тра-
вичку. Тільки й тої роботи, що слід-
кувати, аби воду свіжу мали. І навіщо за
ними наглядати? Навіть яструба нема чого
боятись, бо Тарко зі своєї буди пильно стежить
за всім, що діється на подвір'ї, береже не тіль-
ки земну територію, а й повітряну, що над їхнім
подвір'ям. І, щойно побачить цього хижака
високо попід хмарами, такий гавкіт здіймає, що
бідному яструбові і на думку не спадає бодай
зиркнути на їхнє подвір'я, не те щоб на квочку
нападати.

Ось, це і все її обов'язки. Це дитяча гра, а не

праця! Ось сусідська Маринка в поле ходить з
мамою. – То праця! Правду кажучи Маринці
вже дванадцять років, а їй – тільки шість, через
це вона мусить сидіти вдома і бавитись із
Іванком.

Та хіба Іванко для неї – не іграшка? Вона мо-
же бавитись з ним краще, ніж Леся
Соколюкова зі своїми ляльками.

Господи, а в Лесі ляльок!..

Марічка бачила, коли була з мамою до Соко-
люків. Від малих ляльок-немовлят, які і очима
кліпають, і плачуть, і «ма-ма, ма-ма...» кажуть,
до великих кокеток-блондинок і красунь-брю-
неток, навіть негритьянку з чорним, як смола,
кучерявим волоссям має Леся. А звірини уся-
кої плюшевої – не перелічиш: і ведмедики, і
зайчики, навіть кенгуру та бегемотики.

І навіщо Лесі стільки іграшок? –
дивувалася Марічка.

От коли б їй тато купив
бодай одну маленьку
ляльку..

Вона буде просити,
благати тата і маму, щоб
купили. Та де ж там куп-
лять... – сумно зітхаючи,
відігнала думку про
ляльок Марічка. Хіба ж
вона не чула, як вчора
увечері тато говорив з ма-
мою про те, що не мають за
що кабанчика на зиму купити.

«А восени Дарочка піде до
школи, – казав батько. – Треба дитині
купити якусь одєжину і ще там всякої всячини,
якої треба дітям у школі».

Ні, вона не проситиме ніякої ляльки. Пусто
морочити голову батькам, в яких і так досить
турбот. В неї є Ксеня – лялька, яку пошила їй
бабуся Настя зі старої спідниці і наповнила її
клоччям.

Окрім того, в неї ще є Іванко, з ним краще ба-
витись, ніж зі справжньою лялькою.

Далі буде.

Людмила МІХАЛЕЙКО

КАЗКА ЛІСНИКА ПРО ХОРОБРИСТЬ ТА ЗАЙКА.

Лісом хижий звір ширяє*,
Зайцям спокою немає.
Серед них є і Зайко,
Неабиякий – хвалько.
Й не з сміливого десятку
Було це сіре зайчатко.
Розповім, бо є нагода,
Яка сталась з ним пригода:
Біг він стрімко повз ставок,
Жабки в воду: скок та скок...
Й сам того не сподівався,
Так хоробрості набрався:
«Ой, диви – злякались всі.
Я – страшніший над усіх!
Ти дивись й очам не вір:
Я, виходить – страшний звір!»
Вихвалялись став Зайко:
«Я – сміливий, як ніхто!»
Й загордилось зайчєня:
«Хіба ж є ще хтось, як – Я!?»
Всіх зайців почав повчати,
Аби з нього приклад брати:
– Досить вже всього боятись
Та по схованкам ховатись.
Хто за мене сміливіший,
Ану, йди сюди скоріше!
Бо хоробрим легко бути
І про страх цілком забути.
Геть нікого не боюся!
Навіть з вовком поборюся.
А руда, хитра лисиця,
Хто ж її тепер боїться!?
Що сова, що в ній такого,
Лупить очі на будь-кого.
Лиш мене згори побаче,
То втікає й гірко плаче!

Звірі слухали Зайка:
«Що за зміна отака?»;
«Чарівну він згриз морквину?»;
«Смачну строшив капустину?»
Тільки лиш не все так сталось,
Як Зайку тому гадалось:
Сонце з хмарки виглядало,
Тінь химерну малювало;
Вітер сосни коливав,
Шелестів, гілки гойдав;
Суха шишка гучно впала
І Зайка цим так ЗЛЯКАЛА!!!
Миттю в куш він як метнув –
Зник хвалько, ніби й не був!
Вся хоробрість з ним гайнула
Та, яка в нім завжди й була.
В базік правило одне:
«Як до діла – втік і все!»
Розсміялись всі звірята...
Посміхнулись й ви, малята?
Гарна казка в лісника?
Про хоробрість у Зайка...

В лісі часто я буваю
І казок чимало знаю.
Всякий звір до мене звик,
Бо ми друзі.
Я – ЛІСНИК.

**ШИРЯТИ - те саме, що шастати; швидко, квапливо ходити, рухатися в різних напрямках (про людину, тварину). Швидко пробігати, пролітати повз кого-, що-небудь; шмигати. Часто бувають в різних місцях, шукаючи кого-, що-небудь. Плавню, легко летіти; линуті. Стрімко пролітати, проноситися. Повільно кружляти, тримаючись у повітрі на нерухомо простягнутих крилах.*

Людмила ДОРОШ

Вовкова вдячність

Було це дуже давно. Жив собі в лісі вовк і зовсім не мав він друзів. А на окраїні лісу була хатинка котика. От чує котик, як уночі виє вовк від холоду, і вирішив дати йому притулок у своїй хатці:

– Та я тобі і дрівець наколю, і води принесу, і хату підмету! – обіцяв допомагати котику вдячний вовк.

От оклигав він від холоду й голоду, вийшов на подвір'я і заходився колоти дрова. А потім проклав стежки в снігу. А потім у хаті позамигав. Дивляться сусіди на котикову хатку і заздрять:

– А диви, якого помічника знайшов собі кіт!

Минали дні, став потихеньку забувати вовк, як то воно бути закоцюблим, коли мороз пробирає аж до кісток. Сьогодні з'їв усе м'ясо із борщу, не залишивши котикові ні крихти, завтра – накрився і заснув під котиковою ковдрою, залишивши того мерзнути всю ніч. Дійшло до того, що вовк тільки те й робив, що спав та їв. Спробував був котик поговорити з вовком, та у відповідь:

– Ти мене в хату покликав, щоб я твоїм слугою був? Зробив добро, а тепер очі виколюєш, розплати хочеш?!

Як не крути, а виходило, що це котик невдячний, що позбиткуватися хоче зі свого гостя. Дійшло до того, що й кури почали зникати із курятника, і гроші з хати, а вовк відходив і приходив до котикової хатки, коли хотів і як хотів.

Урвався терпець терплячому котику:

– Забирайся геть з моєї хати, коли не хочеш жити по-дружньому! – сказав він вовку, замкнувши перед його носом двері на замок. А потім відкрив вікно і жбурнув надвір товсту ковдру й торбину харчів – щоб не пропав вовк із холоду й голоду.

Через деякий час дивиться котик – а вовк вже у песика поселився.

– Ой, біда тобі буде! – хотів попередити свого сусіда котик, але його погляд уткнувся в осудливі очі песика.

До котика і так вже почали доходити плітки, які ходили по селу: мовляв, який невдячний кіт, заманив до себе вовка, скористався його нелегким становищем, за важкі роботи його змушував узятися, а коли той виконав його забаганки – взяв і прогнав того безжалісно надвір!

Але минали дні, і одного ранку котик побачив вовка вже у дворі кролика, а пізніше – у віслюка.

– От невдячний кріль! І не соромно йому збиткуватися так із вовка? Якщо той не має своєї хати, це означає, що можна з ним так погано поводитися? – знову пішли плітки по селу.

Сьогодні в одного, завтра – в іншого, і так вовк пересварив усе село. Не лишилося жодного, кого б не осудили через вовка. А той лиш у лапу посміювався і жив собі й далі у своє задоволення.

Ось так минула й зима. Коли вже й останній сусід прогнав вовка, ночі вже були теплими і вовк, посвистуючи, пішов собі у ліс. І лише тоді правда впливла на поверхню.

– Скільки вовка не годуй – а він все в ліс дивиться! – сказала, підбивши підсумки, мудра сова.

Минуло літо, осінь, настала й зима. Знову явився вовк у село. Ходив попід вікнами своїх колишніх рятувальників, заглядав у вікна, з яких лилося тепле світло, нагадуючи про затишок у натопленій хаті, але ніхто не відчинив йому. Хто ж повірить удруге шахраю? Відтоді й виє той ночами в лісі, мерзнучи від холоду.

А про людей, які поведуться по-дружньому, коли їм це потрібно, а потім забувають про допомогу і вдячність, і досі кажуть так, як колись висловила мудра сова.

Василина ГОЛОВЧУК

Подзяка

Був останній день шкільного року і мого четвертого класу. Попереду літні канікули, такі очікувані й бажані. Якраз сьогодні відбудуться спортивні змагання і визначаться троє з нас, які поїдуть у літній спортивний табір. Я був упевненим, що одним із них стану я, адже майже завжди під час змагань займав одне із перших місць. Оскільки живу в селі, тут у цей час в розпалі сінокоси. Ранком устав, допоміг мамі віднести не поле батькові й косарям їжу.

Мама стелила скатертину просто на траву, клала на неї тепленьку їжу, запрошувала до «столу» батька та косарів. Мене послала по студену воду до криниці, а коли повертався, я ставив глечик на землю, сідав на велосипед і завжди казав:

– Ну, я побіг, а коли повернуся, стану вам допомагати.

Мама гукала мені вслід: «Нехай Бог допомагає тобі, синку, бо без Бога ані до порога!», і махала рукою.

Отак і зараз. По дорозі глибокий яр, я злізаю з велосипеда і раптом чую плач дитини. Спустив велосипед на землю і пішов зацікавлений подивитися, що там сталося. Там лежала незнайома мені жінка, а неподалік оповите немовля, плач якого я й почув. Підходжу до неї, торкаюся, – думаю, вона, мабуть, стомлена заснула. Вона не подає життя й не відповідає мені. Я злякався, сів на велосипед і вернувся на поле по маму, яка, помітивши мене, вийшла назустріч. Геть здивованим

голосом спитала:

– Що сталося, синку, чому ти повернувся? Невже загубив що-небудь?

– Мамо, ходіть швидко за мною, там жінка лежить, а біля неї плаче мала дитинка, – кричу до мами.

Мама підбігає за мною, підходить нарешті до жінки, яка не відповідає, бере на руки дитинча, щоб заспокоїти, а мені кидає:

– Сідай на велосипед і мчи додому, негайно подзвони по швидку допомогу. Чекай їх на перехресті і приведи сюди.

Я так і роблю. Прибігаю додому і дзвоню по швидку.

Вони мене запитують, хто я, скільки мені років, що з жінкою, як її звуть і на що хворіє. Що відповісти, коли не знаю? Кричу в трубку:

– Я хлопець із села Луга, вже перейшов у п'ятий. Про жінку не знаю, хто вона, що вам говорити.

Мама теж не знає її, а послала мене, щоб повідомити вас. – І додаю:

– Якщо вам не байдуже, приїжджайте негайно.

Голос мене спитав:

– А хто твоя мама?

– Не має значення, хто моя мама. Звичайна селянка, якій дороге життя кожного.

А сам думаю, що вона ж бо завжди говорила, що кожному, навіть ворогові, «якого я ще не маю», у важку хвилину потрібно допомогти, бо хто ж, якщо не близький, коли не людина.

– Прошу, не гайте часу, я чекатиму на перехресті.

(Продовження на 14 сторінці)

Загадки

Теплий довгий-довгий день,
Повна миска черешень,
Достигає жовтий колос,
Демонструє коник голос,
І сунічка дозріває.
Тож коли це все буває?

(Улітку)

Вирують бджоли і гудуть
Над білим цвітом липи.
Який це місяць надворі?
Тож кожен скаже ...

(чнівипі)

Серед літа, мов пір'їнки,
Стиха падають сніжинки.
Під віконечком у Олі
Цвітом вкрилися ...

(Тополі)

В полі жовті промінчата
Шелестять, немов зайчата,
А вусаті ж їхні віти!
Що це, друзі? Мабуть...

(ошпж)

Олекса ЮЩЕНКО

Руки матері цілуйте...

«Тільки мамі цілуй руку...»
І Франко.

Цілуйте руки тільки матері,
Що вибирали плоскінь в матірці.
Що шили хлопчику сорочку,
Що заплітали коси дочкам;
Цілуйте руки тільки ненині,
За полотно її простелене,
За буряків рядки провірені,
За всі стежки важкі, незмірені;
Цілуйте руки тільки матінки,
Що не ховалася у затінки,
Що за сім'ю щоднини дбала –
Копала, сіяла і жала...
А серце виплескала в квіти,
Яким не можна не радіти,
У вишивки, барвінок, м'яту,
В пісень красу дзвінку, багату;
І навіть хата ваша стала
Неначе пісня... Закувала
В кутку у ній зозуля сива...
А ще нема якого дива.
Он павичі в куці калини,
Крильце над квіткою бджолине,
Соняшники золоточолі
І жайворон у чистім полі...
Від отієї пісні-серця
Вже хата злинула, здається,
Летить, щоб цілий вгледів світ
І матері почув привіт;
Цілуйте руки незагоєні,
Що обнімали сина воїна,
За рушники її на стінах,
За цвіт по горах і долинах;
Цілуйте рідні, мозолясті,
Вони у радості й нещасті,
Де б ти не був у дальнім світі,
Обнімуть руки працюовиті...
Цілуйте руки, руки нени.
Імення матері – священне,
Імення матері єдине.
Рук не забудь повік, людино!

(Початок на 12 сторінці)

Незабаром приїхала і швидка. Я повів лікаря й медсестру на поле, де лежала незнайома жінка. Дитина вже не плакала, дрімала в мами на руках. Лікар оглянув непритомну, її обережно поклали у швидку і – негайно до лікарні. Маму теж взяли із ними, а я із дівчинкою на руках повернувся на поле до бабусі, якій віддав маленьку, а сам став допомагати батькові, забувши про змагання та табір.

Діти розповідали потім, що були дуже стурбовані моєю відсутністю і водночас раділи, адже хтось інший поїде в табір.

Увечері ми повернулися з поля додому, а мама з лікарні, де поклали жінку, яка ще не відійшла, але, як говорив лікар, мала велике щастя із хлопцем, який повідомив, інакше хтозна, що трапилося б із нею.

– Завтра, – сказала мама, – піду до лікарні. А ти допоможеш батькові, бабусю зайняти з сестричкою.

Я радію, що піде, адже я знайшов жінку. Мама запитала мене, що я зробив у школі.

– Мамо, хіба має значення, що я не пішов до школи? І не поїду в табір? – відповідаю їй. Далі стиха проводжую: – Я допоміг жінці, а табір буде й на наступний рік.

– Гарзд, що придбав сестричку, яку дуже хотів мати.

На другий день мама пішла до лікарні, жінка вже оклигала. Запитала, де вона, що з нею і де її дитина. Лікар розповів їй, що знав, показав на маму:

– Ця жінка і її хлопець врятували вам життя. Вона все вам розкаже, тільки не хвилюйтеся, а скажіть, будь ласка, як вас звати, звідки і як опинилися в селі, адже вас там ніхто не знає.

Згодом вона розповіла, що дуже хотіла добратися поїздом, їхала до знайомих, де на неї чекав її чоловік. На попередній станції поїзд стояв довго-предовго. Вона взяла дитину і вийшла передихнути, бо у вагоні було жарко. Зробила кілька кроків, як раптом поїзд рушив. Що було робити? Повернулася в поле, сіла під кущем, щоб оговтатись. Далі не пам'ятає нічого.

І граємося, і вчимося!

Хлопець і цапки

(До теми – як давати собі раду в житті)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку про хлопчика і цапків:

«У господаря були три цапки. Господарів хлопчик дуже любив їх і кожного дня гнав на поле пасти.

Одного дня, коли він гнав їх додому, цапки залізли в пшеницю. Хлопчик знав, що не треба робити шкоди власникові пшениці, і хотів вигнати цапків. Як він не пробував, не зміг їх вигнати. Сів собі та й почав плакати.

Прийшов до нього зайчик і питає:

– Чого ти так плачеш?

– Плачу, бо не можу вигнати цапків із пшениці, – відповів йому хлопчик.

– Не плач, я їх вижену, – сказав зайчик.

Бігав зайчик, бігав, але цапків вигнати не зміг. Сів біля хлопчика та й собі заплакав.

Звідкись прийшов до них двох лис і питає:

– Чого ви обидвоє так плачете?

– Бо не можемо вигнати цапків із пшениці, – відповів уже зайчик.

Спробував лис вигнати цапків, але і йому не вдалося.

Несподівано до них трьох прилетіла бджола, запитала, чого вони плачуть, і сказала, що вона вижене цапків із пшениці.

Усім трьом стало смішно. Лис каже:

– Таж вона така мала! Як може вигнати цапків із пшениці!?

Але бджола не нагнівалася, що вони утрюх сміялися з неї, полетіла до найбільшого цапка, сіла йому на хвіст і вкусила його.

– Бе-е-е!!! – закричав найбільший цапок не своїм голосом, і вибіг із пшениці.

Як побачили менші два цапки, що найбільший з них утікає, то й собі побігли за ним. І так бджола вигнала цапків із пшениці.

Хлопчик подякував бджолі і вже спокійно погнав цапків додому.

2. Слідкуючи за трьома даними малюнками, спробуйте розповісти казочку «Хлопець і цапки».

3. Чого доброго ви можете навчитися з цієї казочки? Щоправда, це тільки казка, але з неї можна запам'ятати, що у біді треба звертатися по допомогу до друзів. У казочці діють звірі, але вони між собою не ворогують, тим паче люди не повинні ворогувати між собою, а допомагати один іншому.

4. Хочете погратися? За допомогою ведучого гри зробіть маски цапків, зайчика, лиса та й інсценуйте казочку, тобто розіграйте її по ролях.

Підготував І. Ребошанка

Японська народна казка

Чарівний каптур

Давно колись ішов собі узбережжям чоловік. Аж бачить – риба б'ється на піску.

– Добрий чоловіче, кинь мене у воду, а то люди спіймають! – заблагала вона.

Чоловік послухався риби й кинув її в воду якомога далі від берега. «Хоч одну добру справу сьогодні зробив», – радів він, ідучи далі. Зненацька хтось до нього обізвався. Чоловік обернувся – перед ним стояла вродлива дівчина.

– Мене послав до тебе Морський Дракон. Він дякує тобі за порятунок його доньки і просить завітати до нього в гості, – сказала вона й кілька разів уклонилася.

– Я б залюбки завітав, – відповів чоловік, – але ж я не вмю плавати. Як доберуся до палацу Морського Дракона?

– То нічого. Сідай мені на спину. Адже я – медуза.

І справді: дівчина, тільки-но ступила у воду, перетворилася в медузу. Чоловік уместився на ній, і вони пірнули в морську глибину.

– Коли Морський Дракон питає, чого б ти хотів, попроси у нього чарівний каптур: мовляв, нічого іншого тобі не треба, – навчала чоловіка медуза.

Незабаром вони прибули до палацу Морського Дракона. Вмить перед чоловіком з'явилися столи зі смачними стравами. Припливли риби, почали співати й танцювати.

«Правду казали люди: палац Морського Дракона не зрівняти ні з чим», – подумав чоловік. Йому здалося, що він бачить сон.

Морський Дракон обізвався до нього:

– Ти врятував од смерті мою доньку, і я хочу за це тобі віддячити. Проси чого хочеш – одержиш.

– Дай мені чарівний каптур, більше нічого не треба, – відповів чоловік так, як учила його медуза.

– Не знаю, що й сказати! Адже каптур – найдорожчий мій скарб. – Морський Дракон на хвилику замислився, а тоді додав: – Та нема ради. Ти врятував мою єдину доньку, тож я задовольню твоє прохання.

З цими словами Морський Дракон віддав чоловікові чарівний каптур. Каптур справді був дивовижний: той, хто надівав його на голову, починав розуміти пташину мову.

Медуза відвезла чоловіка з чарівним каптуром на берег. Розпрощавшись з нею, чоловік сів на камінь і почув, як на дереві навпроти нього цвірінчаты горобці.

«Цікаво, про що вони розмовляють? Ну-бо спробую їх послухати», – вирішив чоловік і натягнув на голову чарівний каптур.

Тієї ж миті – уявіть собі! – цвірінчання стало

схоже на людську мову.

– Люди начебто й розумні, однак простої речі не второпають! Отут внизу, під деревом, тече невеличка річка. Посеред річки лежить камінь. Люди переходять по ньому з берега на берег, але не помічають, що він із золота. Ото вже недолугі!

І горобці засміялися.

Чоловік увійшов у річку і справді побачив камінь. Узяв його, зішкрябав з нього мох, і камінь перетворився у блискучий золотий злиток.

«Оце знахідка!» – зрадів чоловік і, сунувши камінь за пазуху, пішов далі.

Невдовзі побачив сосну, на якій сиділи ворони.

Він натягнув на голову чарівний каптур і почув ось що:

– Люди начебто й розумні, а простої речі не второпають! От, скажімо, найзнаменитіші лікарі не можуть вилікувати єдиної доньки тутешнього вельможі. Хоч які ліки їй дають – нічого не допомагає. А річ у тім, що коли будинок вельможі пошивали тростиною, то прищемили гадюку. Якби її вдалося звільнити й нагодувати, то дівчина відразу одужала б.

«Оце цікаво!» – зрадів чоловік і, часу не марнуючи, подався до вельможі.

На воротах його дому висіло оголошення:

«Хто вилікує мою доньку, той буде моїм зятем».

– Я прийшов вилікувати вашу доньку, – сказав чоловік, ставши перед ґанком.

Лікарі, що були в домі, засміялися: мовляв, як ти її, чоловіче, вилікуєш, коли ми не зуміли?

– Ліки не повернуть вашій доньці здоров'я, – звернувся чоловік до вельможі. – Вона одужає тоді, коли буде звільнено гадюку із тростинової покрівлі вашого будинку.

Хоча вельможа не дуже повірив тому, що почув, він усе ж звелів слугам розшити покрівлю. Справді – в тростиновому снопику лежала напівмертва гадюка! Їй дали рису, і вона ожила, видовжившись на один сяку. За хвилину після цього підвелася з постелі й дівчина – пройшла власними ногами відстань в один сяку.

Дали гадюці ще трохи рису, і вона видовжилась іще на один сяку. А дівчина знову пройшла таку саму відстань.

Коли ж гадюка, відновивши сили, зникла в траві, дівчина одужала остаточно.

Вельможа тішився не натішився таким щастям.

– Будеш моїм зятем, – сказав він чоловікові й віддав за нього свою доньку.

Кажуть, що відтоді чоловік той зажив у щасті й багатстві.

Осінь

Слова П. ОСАДЧУКА

Музика Ю. ПАРАЩИНЦЯ

Moderato

Voice

Ще-бе-та-ли пта-хи в лі-сі на крислато-му горі-сі. А як сонеч-
ко схо-ло-ло, пта-хи всі за вид-но-ко-лом по-зни-ка-ли.

Щебетали птахи в лісі
На крислатому горісі.
А як сонечко схолло,
Птахи всі за видноколом
Позникали.

В лісі звірі танцювали –
Аж травичку потоптали.
А як змерзли вуха й ноги,
Звірі в нори і барлоги
Повтікали.

Поселився вітер в лісі
Серед ночі на горісі, –
І на всіх деревах віти
Почали тоді тремтіти,
Бідолахи.

Вранці клени посмутніли,
А надвечір пожовтіли, –
І злетіло в небо листя
Понад лісом золотистим,
Ніби птахи.

Розмаляй сторінку

Зроби власними руками!

Щоб зробити ось такі яскраві літачки, спочатку потрібно добре поласувати морозивом...! Таким виробом, додавши деякі матеріали, можна прикрасити холодильник або двері кімнати. Робиться така саморобка дуже легко.

1. Приготуємо для поробки двох літачків: прищепку – 2 шт, палички для морозива – 5 шт довгих і 2 шт коротких. Для прикраси літаків: фарба, кольоровий папір, клей, декілька прапорців, міцна нитка на якій вони будуть висіти і двосторонній скотч, щоб закріпити.

2. Для початку необхідно пофарбувати дві прищіпки в яскраві кольори. Для одного літачка берем одну вже пофарбовану і висушену прищіпку, дві довгих палички від морозива, одну коротку, і маленький шматочок, відрізаний під кутом.

3. Можна приступати до складання літака: приклеїмо всі палички, як показано на картинці. Па-

лички від морозива прикрасити, наклеївши кольоровий папір або розфарбувати. Якщо літачок буде служити прикрасою для дверей, на виворітну сторону потрібно наклеїти ще і

двосторонній скотч.

4. Прапорці можна зробити з кольорового або пакувального паперу, наклеїти на картон для міцності, дірочки виконати дирижолом, прив'язати їх до нитки. До речі, на прапорцях можна написати ім'я або побажання, коротке послання.

Літачки готові! Їх можна використовувати для ігор або прикрасити ними кімнату.

Полетіли?

Подала Л. МІХАЛЕЙКО

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось у ваших руках сече число журналу «Дзвоник», що вже кілька років долучає до вас, несучи, гадаємо, радісні новини, захоплюючі оповідання, казки, практичні поради. А ще фотографії ваших знайомих та друзів. А найголовніше – частку вашої душі, – українське слово, яке повинно виховувати гарні почуття, повагу до себе і до рідних, до природи, до її краси, нести до вас корисні знання, відомості культурні, життєві.

Редакція й далі старатиметься прихилити вашу зацікавленість добрими текстами, які б сколихнули вашу приязнь, уяву, добрі і радісні почуття.

Зичимо вам здоров'я і наснаги, щоб далі гортали з нетерпінням сторінки вашого «Дзвоника». Щастя вам усім, хто читає «Дзвоник». Редакція.

Маленькі «лікарі» Аріана Грігораш, Давіана Казан, Дарія Йонуца, Наталія Рошу, Луїза Манек з Негостинського дитсадка

Учні VI-VII класів, Верхня Рівня, Мараморощина